

OPISANY (749) *part praet pass pf*

opisany (657), **opisan** (92).

-f-, -s- (638), -fz-, -fíf- (109), -fch- (2); -an- (44), -an- (1).

o jasne; w formach złożonych a jasne, w formach niezłożonych pochylone.

sg m N opisany (34), opisån (3); ~ (attrib) -any (19); ~ (praed) -any (15), -ån (3); -ån *Diar, UstPraw*; -any : -ån *SarnStat* (5:1). ◇ G opisaného (36); -ého (10), -(e)go (26). ◇ D opisanemu (4); -emu (1), -(e)mu (3). ◇ A opisany (26), opisan(e)go (3). ◇ I opisany (23), opisan(e)m (3) *MetrKor, ConPiotr* (2). ◇ L opisany (3). ◇ f N opisanå (37), opisana (1), opisan(a) (12); ~ (attrib) -å (10); ~ (praed) -å (27), -a (1); -å : a *CzechRozm* (2:1). ◇ G opisaněj (20); -ěj (10), -(e)j (10). ◇ D opisan(e)j (1). ◇ A opisanå (45). ◇ I opisanå (27). ◇ L opisaněj (3); -ěj (1), -(e)j (2). ◇ n N opisano (82) [*w tym bez spójki* (2) *może impers praet od OPISAC*], opisané (18); -é (4), -(e) (14); ~ (attrib) -é (5); ~ (praed) -o (81), -é (13); -é *ZapWar, OrzRozm* (2), *KuczKat, RejPosWstaw, NiemObr*, -o : -é *LibLeg* (7:2), *SeklWyzn* (2:1), *GroicPorz* (7:1), *BibRadz* (3:1), *SienLek* (1:1), *SarnStat* (35:1); -an- (98), -an- *ComCrac* (2). ◇ G opisanego (10); -ého (6), -(e)go (4). ◇ D opisan(e)mu (1). ◇ A opisané (8), opisano (2) *KromRozm II, RejPosRozpr*; ~ -é (1), -(e) (7). ◇ I opisany (3) *LibMal, RejAp, SarnStat*, opisan(e)m (1) *GórnRozm*. ◇ L opisany (3). ◇ pl N m pers opisani (22), opisan(e) (1). m an opisany (1). subst m i f opisané (78); -é (29), -e (2) *SarnStat*, -(e) (47). n opisané (20), opisany (1); ~ -é (8), -(e) (12); ~ (attrib) -é (4); ~ (praed) -é (7), -y (1) *ComCrac*. ◇ G opisanych (87). ◇ D opisany (9) *GroicPorz, CzechEp, SarntStat* (7), opisan(e)m (6) *ComCrac, ConPiotr, ZapKościar* (4). ◇ A m pers opisané (2); -é (1), -(e) (1). m an opisany (1). subst m i n opisané (42); -é (20), -e (1) *SarnStat*, -(e) (21). f opisané (27), opisany (3); -é (10), -(e) (17); ~ (praed) -é (2); ~ (attrib) -é (25), -y *ZapKościar* (3). ◇ I m opisanémi (4), opisanymi (2); -émi *GliczKsiąż, SarnStat* (2); -ymi *ZapWar*; -émi : -ymi *ZapKościar* (1:1); ~ -émi (2), -(e)mi (1). f opisanémi (12) *ZapKościar, SarnStat* (11), opisanymi (3) *GroicPorz* (2), *BielKron*; ~ -émi (11), -(e)mi (1). ◇ L opisanych (19).

Składnia dopełnienia sprawcy; opisany od kogo (21), *przez kogo* (9).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde brak.

1. Podany do wiadomości ustnie lub na piśmie; sformułowany i utrwalony w tekście, zapisany; wymieniony; *conscriptus Modrz, Vulg, JanStat; assignatus, contextus, descriptus JanStat; traditus Modrz* (360) : yakom ya byl wposesiey thego pulwloczka spokoyney oth dathy opysachaney [!] zashavy dothego czaschv thako my bog. – yako my othem viemy. *ZapWar* 1534 nr 2525; *ComCrac* 22; *SeklWyzn* 4v; *KromRozm II* f3v; *GroicPorz* f3v, v3; Gránice [dowodzić] nie wedle lífthow áni znákov nálfzych opifánych/ ále wedle ogládánia á fíarcow vkázánia *UstPraw* 12; *BielKron* 390v; *SienLek* 79v, 157; Gdyż iuz fą pełne vfzy náfze opifánych thych fwiętych dziwow iego. Ktorych [...] ták wiele było/ izby ie trudno y wfzyftek fwiát był fpiáfíc miáf. *RejPos* 242; który czás pewny/ Ewángelia opifána powiáda: y náuki Apoftolífkie fwiáfdczå *BialKat* 21; ktora mowáf ich gdyby byáf prawdfziwa/ ábo gdyby wáfánie od nich byáf opifána/ miáfáfby w fobie grubå y pífmú f. nieprzyfstoynå niezgodę. *CzechRozm* 146v, 101; *SkarŻyw* 593; oto odyfłam káfdego/ y X.K. fáfmeo do przefczytánia opifáneo żywotáf Friderikáf 2. Cefáfzfáf/ ktory naydfzie káfdy opifány w

Neápolitánfkiey Hiŝtoryey ábo v Pándulfá Kollenucego. *CzechEp* 400; *WujNT Apoc* 22/18 marg; *SarnStat* 492, 1039, 1124; *GrabPospR* Kv, N2v.

opisany z czego (3): Náuki Rękoymiom opifáne s práwá. *GroicPorz* oo; Czytay łobie dáley/ naydzieľz tám opifáne Artykuľy z łádu Duchownego *OrzRozm* H4; *SarnStat* 166.

opisany komu (4): *ZapWar* 1532 nr 2400; Wízákże teź támże opifána ieľt náuká Sędziemu/ gdyby tego męźoboycy žyczyl/ áby byl wolen/ iáko łye ma záchowác/ á iáko ma być w tym oľtroźny *GroicPorz* c4v; Máią teź ciź Hetmáni od Rotmiľtrźów pomienionych/ y od źoľniérźów ná zamkách/ y od puľzkarźów przyśięę táką odbierác/ iáka Stároľtom ieľt wysłzý opifána. *SarnStat* 1205, 426.

opisany czym [= w czym] (2): yako ya tho wyem ysz oczyecz moy (sw) slawathny yarga baryczka myesczanym [.] warszewsky nyewzal any podnyosl dwdzesthv kop grossi wpolgroszczech oth slachethnego mykolaya Colymascha s dabrowky opysshanych (na wyderkaw themv yvrdze) xyagamy warszewskymy *ZapWar* 1532 nr 2400; *GroicPorz* c2.

opisany czym [= według czego] (1): TYm wzyľtkim Dekrétom tego łádu według práwá ich porzákkiem opifánym Stároľtowie/ y vrząd ich káźdy w Stároľtwie łwym Exekucią do oľtátniego łtopniá czynić bęďą powinni *SarnStat* 873.

opisany o kim (1): Iáko tedy łkoro w łpráwy Apoľtolfkie poźrzy oko poboźne/ y przypatry łię rzeczám w nich zoľobná o Iezuśie Chriľtuśie opifánym/ toź teź w nich naydzieľ/ co y w łtárym Teľtámenie co teź y w Ewánieliľtách. *CzechEp* 308.

opisany gdzie [w tym: w czym (38), na czym (7), u kogo (4), u czego, przy czym; „tamże” (3), „tam”] (109): czego theľch yednak ye^{go} C.m przeľtrzegacz vedlye przimyerza powynyen. kthore S ye^{go} mczą mami v kthorego tho yeľth yalnye opyľano. *LibLeg* 11/187v, 10/64, 11/159v; Ktemv ymienia zadnego przy vykvpnie takovem bracz niemayá iedno ti ktoreby na liľciech zaľtawnych opifani beli. *ComCrac* 17v; *SeklWyzn* a4v; Dobre vczinki tey modlitwy y złe przeciw modlitwie y zapłatę zanie naydzie przy wtorym przikazaniu boźym opyľfane. *SeklKat* S2, P, R4v; Bo nie juźci się to dosýc dzieje spiskowi temu, iż jest napisan, ale gdy się to zacznie, co w niem jest opisano. *Diar* 40; Ale tho ták ma być rozumiano/ podług wykłádu támże opifánego *GroicPorz* c3, B3v, c4v, f4v, h3v, k4, v v, nn; *Leop Deut* 30/10; Trzy tedy naoľbliwze rzeczy zázwđy oni w zakonie vpátrowáli/ [...] To ieľt/ Náukę krotko ná dwu tablicách opifaná/ Obietnice y pogrozki/ y przymierze poiednánia *BibRadz* I 353v; z vkazáczá łathwie w Kfyęgách tych naydzieľz/ gđzie tháka náuká ieľt opifána *SienLek* 140v; *RejPosWiecz*³ 96v; *KuczbKat* 75; *RejZwierc* 196; *WujJud* 43; Y wyznawamy/ że nie inľza náuká ieľt we zborzech náľzych/ iedno tá ktora tu ieľt opifána w tym to Artykule. *WujJudConf* 217; *CzechRozm* 80, 98; Inľzy łpofob do zebránia łkárbu źiemľkie^{go} maľz czytelniku opifány niźey v tegoź Fricza/ w Przidatku do tich kśiąg [*Fisci colligendi ratio alia ab auctore traditur in appendice*]. *ModrzBaz* 121v marg; *SkarJedn* 319; *SkarŻyw* 383; *CzechEp* 17, 69, 308, 400; *GórnRozm* E; *ActReg* 40; Dica – Pozew w ktorim skarga ieľt opifaná *Calep* 319a; *LatHar* 476 marg; *WujNT Apoc* 22/18; iáko dľugo dawności tám opifáne máią moc mieć. *SarnStat* 538; Deklarátia náľzę dla wieczný pámieći á lepśzého ŝwiádectwá/ w té łłowá ná tym Liście opifaná vmacniamy y vtwierđzamy ná wieczne czáľy *SarnStat* 1003; ná co reľpns byl dány Poľłom Kśiąęęcym: ktory ieľt opifány v Przyľufkiego. *SarnStat* 1143,

93, 119 [2 r.], 369, 382, 528 (16); *SkarKaz* 116a. *Cf* »w księgach opisany«, »w liście opisany«, »wpiśmie opisany«, »w prawie opisany«, »w statucie opisany«.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (2); iż (3), aby, że] (5): Krol ye⁸⁰ m. acz tego na przimierzv niemałch opyffano abi bily poflowie do Moskwi pana thwego przepułczony, a włchakosch dlia prozbi a ządania pana twego to vcziny *LibLeg* 10/64; Naprzod yłch wprzimyerzv kthorełzmi panv Voyewodzye daly iefth opyffano yłch volno kvpczi nałchi chodzycz maya. *LibLeg* 11/159v, 11/170, 187v; *KuczbKat* 75.

W charakterystycznych połączeniach: opisane(-y, -a) artykuły (12), ewanjelija, nauka(-i) (8), obyczaje (16), przywileje (4), rzeczy (12), sposob (5), suma (pieniędzy) (20), wina (6), zakon, żywot; opisany dobrze, dostatecznie, jaśnie(j) (2), krotce, krotko (2), mocno, spolnie, szerzej, zdawna, zosobna.

Frazy: »co jest opisano« (1): iż pozew *per proclama* może być ząwždy zá thákimi przyczynámi/ zá kthorymi bywa pozew *per edictum*. Co iefth opifano *in Legibus*, á włpomina *Robertus. GroicPorz* n4.

»jak(o) [gdzie] jest opisan(o)« = *ut supra est descriptum, ut superius est expressum JanStat* [w tym: *wyszszej (17), niżej (4)] (27): MetrKor* 57/119v, 59/280v; Dáley Sędzia záchowa fye w zágáieniu ná thym Sądzie iáko wyłzłzey iefth opifano. *GroicPorz* 12, 1, z3; Stała fie yak wisze opiszana *ZapKościar* 1583/37v, 1583/37, 1586/64v; Státut Wárłzáfki łońłki/ bez włzelákiéy odwłóki/ ták iáko iefth w nim opifano/ exequowan bydź ma. *SarnStat* 609; Połłów fwyh fáfdy Ziemłkié y Wiécá mieć máią iáko niżej iefth opifáno. *SarnStat* 721, 303, 320, 669, 721, 735 (19).

Wyrażenia: »[jakim] językiem opisany« (2): Ale iż przezwiłká Członkow/ Niemieckim ięzykiem fáf opifáne przez Málárzá, małz tego wyłózenie niżej wypifáne *SienLek* 34v; Ná który tym obyczáiem przez nas złózony Séym/ wielcy Połłowie z Litwy [...] połłáni byli: to iefth/ té Pány Láćinłkim ięzykiem niżej opifáne. *SarnStat* 1004.

»w księgach opisan(y)« = *in volumine scriptus Vulg* [szyk 3:3] (6): Kxięgi zakonu tego niechay nieodchodzą od vłt twoich [...] ábyś ftrzęgł y czynił te włłyfłtkie rzeczy kthore fáf w nich opifáne *Leop Ios* 1/8, *Deut* 29/26; A co w Xięgach dobrze opifano iefth/ to wıęcznie trwa *KwiatKsiąz* G4v; *CzechRozm* 87v; *CzechEp* 126; *WujNT Apoc* 22/18.

»w liście opisany« = *in litteris contentus a. contextus a. descriptus JanStat* [szyk 8:2] (10): kthore [poselstwo] thełch w lyłczye pana Voyewodzynem opyłzane bilo thak czy odpowycz raczil rołkazacz. *LibLeg* 11/163, 10/97, 11/157; A té Státutá w tym liście opifáne pod dżiełłácią grzywien grołzów Práłłkich/ [...] chcemy mocnie bydź chowané *SarnStat* 204; OBiáłniamy Statut okołó gránic dóbr nie wedle líftów y znáków w nich opifányh/ ále iż czynioné bydź máią wedle łwiádectwa łtárców *SarnStat* 842, 343, 467, 842 [2 r.], 1000.

»opisany pod pieczęcią [czyjq]« (1): swadectwo ktore myal opifzanye pot pyeczeczáf Kofczerłką *ZapKościar* 1584/44v.

»z pilnością opisany« (1): Roznołłci też przyłłięgi máią być zpilnością opifáne [*Discrimina etiam iurisiurandi diligenter annotanda sunt*]. *ModrzBaz* 86v.

»w Piłmie (Świętył), w Biblijeł, w Ewanjelijeł opisany« (3:1:1): *SeklWyzn* d3; zgromadzenie rozumiey nie naiednę gromadę ludzy zebranie ale rozumiey ludzy powłzlyłtkym fwyecye nawłzelłkym mieyłezu/ ktorzy wierzą łlowu Bożemu w pyłmie łwiętyłm opyłłanemu *SeklKat* Q; *WujJud* 28v;

RejPosWstaw [143²]v; Dwie tedy łą w piśmie opifane y zwyczajne pośłow Bożych pieczęci/ Cudá/ á rodzaj ábo fukcełyá. *SkarJedn* 47.

»porządkiem swym opisany, wedle porządku (wyżej) opisanego« (1:2) Przez Moyżelzow zákon docześny rozumiem wżyftkie inne wítawy/ rofkazanie zwierzchowne/ w księgách Moyżelzowych/ porządkiem fwym opifáne *CzechRozm* 87v; Ktore teź wyrośły z głowy czwartey beftiey wedle porządku [od] Dánielá opifánego. *CzechEp* 422; *SarnStat* 363.

»prawo opisane« = *lus descriptum* *JanStat* [w tym: *wedle* (a. *podług* a. *według*) *prawa opisanego* (9)] [szyk 13:2] (15): *ComCrac* 21v; ci [bogowie] nie żadnemi prawy albo státuty opifánemi fprawowali lud swoy/ ále rozumem á zdaniem przyrodzonym *GliczKsiąz* H2v; *BibRadz Eccli* 45/20; *MycPrz* I [C]2v; fłufzność zámyma fię pod prawem przyrodzonym/ á fprawiedliwość pod prawem opifánem. *GórnRozm* Gv; *Paprup* H4; [siostry z tych dóbr] máią bydz przez té kreditory ábo posselsori dóbr *competenter* wedle zwyczajú y práwá teraz opifánego/ wypofázone *SarnStat* 636; ksiąg leżenie podług práwá opifánego odprawowało fie. *SarnStat* 725, 388, 406, 409, 591, 865, 868, 906.

»w prawie opisany« [szyk 10:1] (11): Bo fye niewiádomośćią żaden niewymowi/ oprócz pewnych Perfon w prawie opifánym/ iáko łą niewiáfty/ dzieci/ szaleni/ rc. *GroicPorz* C2; Mężowi tey to vmárley s takowych rzeczy/ ma zoftáwić co Prawo obmawia. To ieft łóże wíłáne/ y inne rzeczy w Prawie opifáne. *GroicPorz* gg3v, e2v, q, q3v, r3, v3; V nas karánia wpráwách opifáne łą [legibus apud nos comprehensae sunt]/ á zapláty widzimy byc w rozdawáníu wrzędow położone *ModrzBaz* 18v, 93; iż do tych czáfów nie był w prawie opifány poštěpek/ iákowyby miał bydz *in exequutione*, tedy go tak deklárujemy. *SarnStat* 525 [idem] 514.

»słowa boże opisane« (1): Ale wżdy iż fłowá te Boże przez Moyżelzá opifáne/ vpornie żydowie/ do Iozuego ciągná y iego tym Prorokiem czyniá *CzechRozm* 105.

»statuty opisane« (1): *GliczKsiąz* H2v cf »prawo opisane«.

»w statucie opisan(y) (jest)« = *in statuto contentus a. descriptus* *JanStat* [szyk 13:3] (16): niechczemy aby wczem vblizono belo pravom y przivilieyom dvchownem w statucie ich opifánem [in statutis descriptis *JanStat* 238] to ieft izbi fię to wnych nieodmienielo ani kazielo czo ieft wiecey vnich napifáno, nizli wfobie tą confitutia ma. *ComCrac* 21v; Wízák ieft opifáne *Iuramentum* w Státucie *Confiliariorum Regni?* *OrzRozm* K; Gęsi/ kury/ kurczętá/ iáko w Stárym Státucie ieft opifáno/ tak máią bydz płaconé. *SarnStat* 303; máią przy fądzie żiemie onéy/ y przy wrzędzie Stároścím/ róťá Sędziégo Ziémkiégo w Státucie opifaná przyśiádz *SarnStat* 853, 216, 401, 596, 662, 838 (14).

»opisana wola« (1): á testáment zowá opifáná wolá człowieká vmieráiącego *RejPosWiecz*³ 96v.

»wyższej (a. wyszszy), niżej, na gorze, na wierchu, pierwej (jest) opisan(y)« = *supra descriptus* *Modrz*; *infrascriptus*, *suprascriptus* *JanStat* [o ogólnikowym określeniu miejsca wzmianki w tekście] [szyk 177:2] (142:34:1:1:1): A czo się thicze wspólnego piwa, tho się czeladzi niema bronicz po czas, Ktori na gorze opifány obiczay y nafle zrzádeni, wałím łaska^m panowie a prziiaczieli mili obiawiam. *ListRzeż* w. 45; a fándi obyczayem wíłfi opyślanem powtorzony mayá bicz. *MetrKor* 40/811, 59/75v [2 r.], 280; *GlabGad* A5v; Y wżitky te fkodj ktore na wyerchv łą opyssane zebrawfzi temvz poflanczv bily oddane wręcę. *LibLeg* 11 /66, 11/157; *ConPiotr* 33, 33v, 35; *LibMal* 1544/91v, 1547/131v,

134, 1551/159v; *ZapWar* 1545 nr 2646, 1548 nr 2669, 1549 nr 2657, 1550 nr 2655, 2674, 1551 nr 2684; *SeklKat* X4; Potym ototy niżyi opifané [słowa] wymáwiáimy i pińzmy. *MurzOrt* B2; Ty dni wżytki wyższey opifáne/ od praw wolne/ dla tego fá wftáwione/ áby ludzie od kłopotow prawnych łobie łpoczynęli *GroicPorz* o4, a4v, c3v, n3, t2, v4, x4, ii2; ktorego brodu nikt chytrołciá swoiá kázić niemo że/ pod winá wyższey opifaná. *UstPraw* E2, E3 [2 r.], Kv; Ty łżeść Kápit. óstátecznych/ máią w łobie powtarzanie wftaw Páńfkich/ pierwey opifáných *BibRadz* I 53c marg; *BielKron* 332²; *KwiatOpis* Dv; *CzechRozm* 141; á obranego y potwierdzonego niechayby przyięgá wedle łpołobu wyższey opifánego [ad modum supra expositum] obowiázá. *ModrzBaz* 93, 116v, 121v marg; a czy wżytczy wylzi opifány podzyękowali supelni saplati tak sgruntu jako swyerznołci slachetnemu Pánu Ianowy wáźorłkemu Kotczye [!] *ZapKóścier* 1584/47; tedi bęnda blyfzy czy slachetny panowę wylzy opifány splaczycz wyedluk zaczunku ludzy przyfzyęłznych *ZapKóścier* 1588/75; y slubyeli wcyewyemy a dobremy slowy trzimacz te articuli wylzi opifánye na wyeki wecznyę *ZapKóścier* 1586/64v, 1586/1, 1580/17, 1582/26, 27v, 28 (74); Od Heretykow tedy niżej opifáných/ náuki łwoiey Luther łię náuczyl. *ReszPrz* 39, 94; *ReszHoz* 119; *ActReg* 76; *GostGospPon* 166; PAnóm Rádóm náłzym/ y Połóm Ziemłkim/ niżej opifánym w tym dáć czás/ áby ná tę łpráwę ná Séymie onym bez bytności náłzý wotowáli *SarnStat* 47; áby gotowými piędzmi plácono/ obyczáiem y porzádkiem niżej opifánym. *SarnStat* 302; Działo łie przy [...] Pánách według Dołtoieńłtwá y Vrzędów/ [...] y przy inłzych też wysłzý opifáných/ y inłzych wiáry godnych Królełtwá náłzýgo obywatélách. *SarnStat* 940; Ale ná ten czás to połtánowienie wysłzý opifáne/ chcemy žeby było od wżytkich/ którym to náleży dżierzano. *SarnStat* 975, 17, 58, 87, 88, 91 (58).

Szeregi: »mianowany, (i) opisany« (2): Mi przeto zandanie i prozbi ich vidzancz slusne i rzeczi pospolithej pozitheczne wissei mianowanich i opisanich w rzeczach i condicziach przy constitucziei seimowej corunnei oni zachowivamy. *ZapWar* 1545 nr 2646; *CzahTr* Hv.

»naznaczony i opisany« [szyk 2:1] (3): Przykazania pana Chriłtwłowe/ w piłmie naznaczone/ y opifáne/ kv náłzei navcze/ mamy chowác/ a według náłzei możnołci pełnić. *SeklWyzn* d3; ále czáfów niżej opifáných y náznáczonych [temporibus inferius deputatis et assignatis] pod winámi przeciwo Sędzióm niedbáłym połtánowionými/ té Roki Ziemłkié niech będą łádzoné. *SarnStat* 729, 344.

»przydany i opisany« (1): iż przy tych náznáczonych mieyłcách/ przydáne y opifáne fá zaráz powinowáctwá tych/ ktorzyby łie ábo Bożym ábo Chriłtułowym imieniem názywác chcieli. *CzechRozm* 197v.

»opisany i publikowany« (1): té wżyftkié y koždé z ófobná rzeczy pomienoné [...] iáko fá w łobie opifáne y publikowáné/ [...] mocnie y niezgwáłcenie chcemy byđż záchowané *SarnStat* 1040.

»opisany i zwyczajny« (1): y té łády odpráwowác máią wżyftkié kauzy ich [...] podług práwá ziem Prułkich opifánego y zwyczáyného *SarnStat* 865.

2. *Prawnie określony, ustanowiony; wyznaczony, nakazany, zalecony; legitimus JanStat, Cn; conscriptus, descriptus, expressus, praeceptus, scriptus JanStat; certus, iustus Cn (223) : LibLeg* 11/28, 152; áby the włłitkie ufali [!] uchwały, thak opyłáne zawiełłone bely, do blyłkiego przyłłe⁸⁰ Seimu walnego koronnego *ConPiotr* 34v; *Diar* 28; Yełłilz łie tedy kto vda w káplánłthwo/ yuż vrzędu łwego ma przyględác/ to co opifáno yełł/ áby káplán koždy czynił *GliczKsiąż* O5; Abowiem gdy kto

ná wielki Burgrábfki fád nieftánie/ czterdziefci grofzy winá ná takiego ieft opifána *GroicPorz* c3v, k3, 12v, f, hh3, ii4v, nn3; Iefliż by ták vbogi był/ żeby niemogł offiárowác zá grzech tych rzeczy kthore fą opifáne [*quae dicta sunt*]/ tedy weźmie báránká ná offiárę *Leop Lev* 14/21, *Gen* 15 arg; Przed ruźeniem woienным máią być Seymy powiátowe ná mieyfácách zwykłych/ y w ftároftwách opifáných. *UstPraw* D2, I3v; *LeszczRzecz* A3; *OrzRozm* I2; *CzechRozm* 89v; *SkarŻyw* 538; Slachetni Sigmunt Sarnowfki Iako opiękun ty vczivy Anni Sabaftki przisli przet prawo náfzyę, zaluyancz fzyę swy dolegliwofczy ot hanifza wyerbyęta ktori nyepłaczi na termini opifzanyę thego domu Ktori Kupyel ot vczywy anni Sabaftowy *ZapKóscier* 1584/49; *GórnRozm* Gv; *ActReg* 30; ále iefliż praw o żołdźiech opifáných trzymác fie będziiemy/ nie baczę záprawdę/ iáko Turkowi odeprzemy. *OrzJan* 58; *LatHar* +3v; *JanNKar* D2; rofkażemy Kápitułam/ áby ich [*ludzi narodu prostego*] między fię nád opifány poczet nieprziymowáli. *SarnStat* 180; A opifáną powinność máią czynić [*Deputaci*] z wołá náfzą królewfká *SarnStat* 361; A tych *falaria* które tu fą opifáné/ nieináczyé áni więcéj máią brác ábo wyćięgác od ludzi *SarnStat* 1158, 55, 195, 197, 401, 407, 497 (21).

opisany około czego (2): Poftanoviono a vchwaliono ieft iż Commiffarze niemayá w spravach fád v fwoiego odstempovacz ftatutu pofpolitego około granicz vykvpna ymienia abo działv opifanego. *ComCrac* 17v; *LibLeg* 6/160.

opisany podług (a. wedle) czego (5): *ComCrac* 15v; WIná Burgrábi/ gdy ktho wyftąpi przeciw vtciwołci Sądowej fłowem/ álbo zá iákíe niepoftuźeńftwo/ iefth opifána wedle Prává. *GroicPorz* k2v, lv, f4; a miałybj jefli prawdziwie ma^m rzec w fzyftki rzeczj w tej mierze podług vftaw być opifane. *KwiatKsiqz* C4.

opisany komu, czemu (9): że [...]pewny czas sejmowi był opisan *Diar* 25; ábowie^m wielki ieft gniew Pánfki ktory fię zápalil przeciwko nam/ przeto iż oycowie náfzy nie byli poftuźni fłowam tych Kfiąg/ nie czyniác temu dofyc co ieft nam w nich opifano [*ad faciendum iuxta omne scriptum super nobis*]. *BibRadz* 2.Reg 22/13; Legitimi dies, Słufzny czas w práwie ftronóm opifány áby fie mogli ku práwu przigotowác. *Mqcz* 190c; iż ktoby fie záchował wedle woley iego [*Pana*]/ iż tám dziwne á rozliczne błogofławieńftwá były opifáne káždemu/ y ná niebie y ná ziemi. *RejAp* 98; *RejPosWstaw* [21²]v; przerzeczoného Piotrá ná winę powinąá którą Sędzióm ieft opifána [*pro Iudicibus expressam JanStat* 649] íkázuiemy. *SarnStat* 806, 75, 526, 735.

opisany ku czemu (1): abi tą Myncza bela ivz zlozona przez ti pany ktorzi w Statuczie fą opifani kv dozreniv vaznofczy y miary Myncze *ComCrac* 14.

opisany na co (1): GDyby Páni ízláchetcka przyzwoliłá mężowi fwému ná przedánié ábo ná iákikolwiek zapis/ z dóbr iego/ z wiáná fwoiego/ które ná tymże imieniu miałá/ tráci wiáno fwoie/ ile ná oné dobrá opifáné tylko *SarnStat* 1178.

opisan(y) czym [*w tym: aktami, konstytucyjá (a. konstytucjami)* (3), *listem* (4), *odezwem, pisaniem, przywilejmi, uniwersalem (a. uniwersaly)* (2), *ustawami*] (25): I prawo Korony tej pofpolite mocn(i)e to obwarowáło, iż żadna konstytucyjá bez pofłow ziemskich uchwalona być nie może, ktora jeno sama uniwersaly bywa opifana *Diar* 59; Areft ná dobrá fwego dłuźniká zgołá/ nie máiąc dłuğu fwego żadnym zapifem obligowánego/ vczyni teź potym drugi/ máiąc dłuğu Cyrográfem álbo iákim innym Vrzędowym dowodem opifány *GroicPorz* ee2; *UstPraw* I2v; A gdyż o ftaraniu młodzi wiele ćwiczeniu

domowe^{mu} pozwalają/ a wżakofz niektore rzeczy o tym bywayą opifane wftawami *KwiatKsiąż* C4; które drógi tedy też są dla wiadomości ludzkiej przy opifaniu składów przerzeczonych o sobnym listem naszym opifané. *SarnStat* 1230, 36, 288, 400, 725, 726 (11). Cf »prawem opisany«, »statutem opisany«.

opisany na czym (1): Ale iefli mąż iéy ma infzé dobrá ábo część iáką dóbr/ wiáno onéy żony iego/ ze wżyftką summą ná wiáne opifaną/ zoftawa y ma bydz zachowano ná połowicy onych dóbr ábo części przerzeczónego mężá iéy. *SarnStat* 1178.

opisany o czym (5): *LibLeg* 11/158v; tak iáko ieft o tym pozew opifan miedzy infzemi pozwy w Státucie. *UstPraw* I; A iefliby pozwány nieftáną/ tak go fkażemy/ aby był karan/ iáko ieft opifano o mężobóytwie dobrowolnym y wiadomym. *SarnStat* 607, 354, 742.

opisan(y) gdzie [w tym: w czym (78), na czym (2)] (80): *LibLeg* 6/160, 11/158v, 182; iáko w Proceffie a wformvlie statutu nowego ieft opifáno. *ComCrac* 22, 22; *ConPiotr* 32; *SeklKat* L4v; A obwiązuyą się y swe potomky isz to wsistko y kasdą rzecz s ossobna w they vgodzie oppissana mają sobie zysscicz y spelnicz *ZapWar* 1548 nr 2668; *KrowObr* 109; *BibRadz* 2.Reg 22/13; *OrzQuin* Cv; *RejPosWstaw* 21v; *NiemObr* 153; *LatHar* 116; NAprzód do obieránia Sędziów/ Séymiki tym Woiewodztwóm składamy ná dzień y czas pewny w Tribunale Koronnym opifány *SarnStat* 867; áby káždy Kupiec [...] nie mógl áni śmiał/ iedno ftárémi drogámi zwyczajnémi ná przywileiách [...] opifánémi do miaft/ w których fkłady są/ ieżdżić *SarnStat* 1230, 17, 418, 742, 1003, 1109 [2 r.] (11). Cf »w konstytucyjnej opisany«, »w prawie opisany«, »w przywileju opisany«, »w statucie opisany«, »w Zakonie (Bożym) opisany«.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym: zaimek względny (4), iż (2), aby (1)] (7): a iesth obiczai i prawo Mazoweczkie iest o thim. Stara dawna opisane iż pozwi i przipozwi wszelkie albo ziemską pieczęcią albo pieczenzia officii principis mają bicz pieczenzowany *ZapWar* 1545 nr 2646; O łyvdzye zbyegle wprzimyerzv yefth opyfano yfch ych wpanifhwach náfchich przedmwacz nyemami nad czo wyeczey bifzmi nyepowynny. *LibLeg* 11/158v, 11/182; *GliczKsiąż* O5; Przeto też opifány ieft porządek/ iáko fyé kto ma od powołánia wyzwolić/ iefli będzie nieftufznie powołány. *GroicPorz* n4v; W Státucie Toruńkim Roku 1538. wczynionym/ ieft doftátecznie opifáno/ iáko fie máią zachowác miefczanie w poymánium fzláchty *SarnStat* 504, 310.

W połączeniach szeregowych (3): ktore rzeczy wyssey opisane y vmovione y vyednane mają dzierzecz myędzy sobą obyie stronye *ZapWar* 1550 nr 2655; Iż nie thylko człowiek ale y Anyoł z niebá być co infzego powieđał niżli ieft wola Pánfka iuz mocno vtwardzona opifána y poftánowiona/ wciekay od niego á przeklinay go. *RejAp* 149v; *SarnStat* 18.

W charakterystycznych połączeniach: *opisane(-y, -a) lata, porządek* (4), *powinność, rzeczy* (17), *terminy, uchwały, zwyczaj*; *opisany dawno, dostatecznie(j)* (3), *jaśnie, z stara dawna, szerzej*.

Fraza: »jako jest opisano« = *est conscriptum, supra expressum* *JanStat* (10): Skop zá dwá grofzá. Gęsi/ kury/ iáko ieft opifano w ftárym Státucie. *UstPraw* D2v; á temi piéniaǳmi [...] tak fzařowác y one obracác będe/ żeby nie ná infzą potrzebę/ ieno ná tę z Pogány/ iáko ieft [!] w Conftitucijey opifano/ y ná to niebefpieczenftwo Rzeczypořpolitey były obracáne. *SarnStat* 445; tedy wżyftkie

tákové lifty y przywileie [...] ták iáko lámé w łobie opifáné fą/ [...] nieporuŝzonémi mieć y záchowác chcemy *SarnStat* 1190, 274, 375, 502, 742, 966, 1061, 1284.

Wyrażenia: »czas i miejsce opisane« [w tym: na czas i miejsce opisane (3), wedle czasu i miejsca opisanego (1)] [szyk 3:2] (5): Séymy czáfú y mieyfćá opifánégo bydz máią. *SarnStat* 31; Séymy Wálné tákże y Powiátowé/ wedle czáfú y mieyfćá ftátutem opifánégo/ fkládác będzimy. *SarnStat* 31; Ktoby nie dał tych dochodów ná czás y mieyfce opifáné/ tedy pan Podfkárbi z Deputyaty máią nam zaráz deferowác wzyftki. *SarnStat* 413, 364, 413. [Cf OPIŚNY]

»w konstytucyjey opisany« (8): wtwiárdzamy w zupełnéy mocy warunki wŝelákie w Conŝtituciiéy łóńfkiéy opifáné oŝtáwuiąc. *SarnStat* 93; A ták gđzieby *aliquod legale impedimentum* przypádło ná czáfú w Conŝtituciiéy opifáné/ dla którégoby niemogły bydz fądzoné/ tedy fąd Ziemfki powinien inŝzé czáfú obwołác fądowé *SarnStat* 723, 85, 445, 492, 717, 733, 735.

»prawem, w prawie opisany« = *iure discriptus JanStat* [szyk 17:2] (6:13): przeczeście WM radzili sejm tu w Warszawie a nie gdzie indziej na miescach zwyczajnych i prawem opisanych złożyć *Diar* 26; A gdy minie Gorące Prawo/ tedy [...] o gárdło iuz tákiemu nieidzie/ ále płáćić á dofyc czynić ma wargieltem w Prawie opifánym wedle Stanu. *GroicPorz* m4, k3, 13, r2v; *Leop Deut* 17/19; tákowa godność Prawem y zwyczáiem opifána iest *OrzRozm* P2v; *Mqcz* 190c; *ModrzBaz* 9; EXEKVCIA od Prává Duchownégo iest w práwiéich ftárych Iágełłá Króla opifána. *SarnStat* 542; ábo w proceŝie fądowym ták folgowáli/ że głównicy win prawem opifáných vchodźili. *SarnStat* 612, 81, 243, 305, 526, 592, 771, 873, 1041.

»w przywileju, na przywileju opisany« [szyk 5:3] (7:1): A iefli ináczéy Mytnicy vczynią/ ták o winę w Przywileioch piérwŝzych opifána/ [...] niech będá poćiągnieni *SarnStat* 921; Gránice Zmódzkiéy ziemie opifáné fą wyszféy w Przywileiu Brzélkim *SarnStat* 1222, 75, 921, 960, 966, 1014, 1123.

»podług opisanej sprawiedliwości« (1): Co iest práwi ŝlufznie y dobrze [...] to iest y ŝpráwiedliwie ále nie podług opifáney ŝpráwiedliwoŝci/ lecz do tey opifáney ŝpráwiedliwoŝci/ ta ŝlufznoŝć przyŝtępując onę lepŝzą czyni. *GórnRozm* Gv.

»w statucie, statutem opisan(y) (jest)« = *in statuto descriptus a. perscriptus JanStat* [szyk 25:4] (25:4): A czo za vina na takove [urzędniki] iest opifána wftarem statucie *ComCrac* 15v *marg*, 14, 17, 21v; Jachanie na woynę, ma bydz ftarym obyczajem wStatucie opifánym, beŝ Zkod ludzy. thak duchownych yako swyeczkych. *ConPiotr* 32; *DiarDop* 115; Iefliby pifarz z kogo wiecey wziął niż iest Státutem opifáno/ Táki ma ono wroćić co ná zbyt wziął *UstPraw* C2v, D2v, I; Ruŝzenie poŝpolite/ toć iest iáŝnie opifáne w Státucie *OrzRozm* V; A tákowych miar y wag/ áby wŝędy pod winámi w Státucióch opifánémi vzywano. *SarnStat* 280; á iefli nápomnieni ináczéy vczynią/ winą w Státucie opifána niech będá karáni *SarnStat* 745, 31, 139, 144, 240, 320 (19).

»wina opisana [w czym]« = *poena in statuto contenta a. descripta a. expressa a. iure communi descripta JanStat* [w tym: pod winą opisaną (22)] (26): *ComCrac* 15v *marg*, 17, 18, 20v; Zbiegłego kmiećią ták my y Stároŝtowie náŝzy/ ták teź ieden drugiemu winien wroćić pod winą opifaną *UstPraw* F2v; A ktoby tego nieuczynił nád ftóre winy ftátutom opifáne/ ktore w mocy zoŝtáwuiemy/ ŝtem grzywien winy karan być ma *UstPraw* K3, E; A ták roŝkazał/ áby był ten Dekret wŝędzie Exequowan pod winámi opifánymi bez od włóki *BielKron* 201; Tákkże *Sal centenarium*, którą przywożá z

Wieliczki do Miechowá/ nie ma bydź przedawána/ iedno w targowé dni/ pod winą w przywileiu opifaná. *SarnStat* 960, 89, 104, 280, 394, 535 (17); *CiekPotr ktv*.

»wyższej, niżej opisany« = *infrascriptus, subscriptus JanStat* (8:8) (16): appellacia niema bycz do vyfłego dvchownego prava ani do Rzima dopvńczona pod winą nizei opifaná. *ComCrac* 20v; *ZapWar* 1550 nr 2655; *GroicPorz* f4; *UstPraw* E; Vrząd Grodzki zupełny/ zásiádác powinien będzie/ y fady nižéy opifané równo z nimi odpráwować. *SarnStat* 418; A potym záwždy káždého roku ná tenze rok y dzień wyszézé opifány/ [...] Séymiki mocą ninieyfzého Séymu náznáczamy. *SarnStat* 867; Ku wiecznéy pámiéci fpráwy nižéy opifanéy. *SarnStat* 1015, 184, 613, 614, 993, 1026, 1042, 1108, 1162, 1222.

»w Zakonie (Bożym) opisany« [*szyk* 4:1] (5): Aczkoľwiek on fyny fwoie z ich złości á z zbytkow frogiemi fłowy nápominał [...] wfzákze iż ták vpornych á nienákłonnnych z vrzędu fwego godnym karániem/ iáké bylo w Zakonie opifáne nie karał *RejPosWstaw* [41³]v; iż nie przez fuccellią w zakonie opifaná ná vrzędy one wfępowáli/ ále od zwirzchności fwieckiey/ á ktemu Pogánfkiey wtrącáni bywáli. *WujNT* 184; Mamyc opifány w Zakonie Bożym porządek woienny *PowodPr* 59, 49; *SkarKaz* 157a.

Szeregi: »naznaczony i opisany« (1): Ktemu Królowéy Iéy M. máią bydź dobrá w Wielkim Księftwie Litewfkim/ od nas náznáczone/ y opifáne/ któreby ná káždy rok prowentu/ iedenaście tysięcy/ dwieście/ y pięćdziesiąt złotych czyniły. *SarnStat* 1148.

»opisan i obwarowan« (2): A Sądy Ziemfkie w fwych Powiećiech/ [...] y iáko ieft Práwem opifano y obwárowano/ máią bydź odpráwované. *SarnStat* 1041, 1021.

»pewny, (abo) opisany« (2): Abowim [!] tu zá przeftępkí fwiatá tego iuz wiefz pewny ftátut fwoy/ á pewne opifáne winy fobie. *RejPos* 248; więc fie też y dziewiętey kápítule przypatrzay/ á tám iuz náwet naydziefz y czás pewny/ ábo látá opifáne/ ktorych fie to wfzyftko ftác miáło/ to ieft kiedy przysć miał Mefyafz *CzechRozm* 169v.

»położony albo opisany« (1): OSiádlému człowiekowi/ niema bydź dopuřczon Areft ná pieniądze iego fądownie położoné álbo opifané *SarnStat* 1161.

»opisany i postanowiony« [*szyk* 2:1] (3): áby tego żaden nie omiefzkawał/ aby te dwa dni fwiećił iáko fą opifáne y pewnego czáfu poftánowione ná káždy rok. *BudBib* I 276d; VRzędów y Doftoyności/ áni ich przyczyniác/ áni ich vmnieyfzác nie będziemy: iedno té które fą w Práwie opifané y poftánowioné [*nisi quae sunt iure conscripta JanStat* 296]. *SarnStat* 81, 726.

»powiedzian i opisan« (1): Nád to poftánowilichmy/ iż ktokolwiek wyftąpiłby co przeciw temu co ieft powiedziano y opifáno/ áby then był obiefzon ná drzewie ktore by było wzięte z domu iego *BibRadz* 3.*Esdr* 6/32.

»pozwolony i opisany« (1): INé rzeczy w Conřtutuciach łonfkich przez nas pozwoloné y opifané/ [...] ořtáwuiemy *SarnStat* 492.

»opisany a przykazany« (1): ábyfíe náuczył báć Páná Bogá fwoie⁸⁰ y ftrzec przykazánia y Obrzędow iego/ ktore opifáne y przykazáne fą w práwie [*que in lege praecepta sunt*]. *Leop Deut* 17/19.

»ustawiony i opisany« (1): które [*winy*] fą ná Mytniki wfáwioné/ y w Przywileiách opifané [*in statutis atque priuilegiis descriptis JanStat* 60] *SarnStat* 921.

»wyrażony i opisany« (2): Poftánawiamy/ áby nápotym álienácię żadné ważné nie były/ którychby w Práwiéch y Przywileiach przyczyn y kondicij słuźnych/ [...] wyrażonych y opifánych nie było *SarnStat* 182, 210. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

3. *Przedstawiony, pokazany; omówiony, wyłożony; expressus, descriptus JanStat (157) : ComCrac* 21v; *SeklWyzn A; KromRozm III M7v; A iż ty konie fą bez vzdy opifáne/ tedy dawa znác Duch ś. iż nie władną imi ci co ná nich liedzą BibRadz II 138b; SienLek 87, 195; GrzepGeom C2; Aczći ieft szyrocze opifaną wola Páná náłzego/ iákobychmy mieli vzywác sprüfungliwości swych/ ábychmy vchodzili gniewu Pánłkiego. RejPos 130v, 10v, 255v; KuczbKat 45; BielSpr 26; WujJudConf 226; RejPosWstaw [143²]; CzechRozm 84, 234, 249v; PaprPan kt; Oczko 2v; SkarŻyw A4, 114; W który [psalm] gdy kto weyźrzy [...] vyźrzy w nim Bogá bogátego gošpodarzá/ y Páná wšytkiego známieniće opifáne⁸⁰ CzechEp 287, 159, 230, 309, 370, 382, 384; KochJez kt, A2; ábowiem życie prawdźiwych Chrištyánow/ thák opifáne ieft/ iż swiát závŹze fię ná nim gorfzyć bęđzie NiemObr 10; ieft tedy w pišmie šwięty/ náuká doftáteczna pozostáviona/ o kroleštwie Bożym: y opifáni fą ci/ ktorzy do niego należą NiemObr 78, 139, 158; Tu maće iuž dofyc iáfnie opifaną prawdźiwą chrešćijáńšką miłość ReszHoz 135; ReszList 148; Cžego mamy iáfný á šwieży przykład przez Mištrzá Andrzeiá Melzyufá opifány/ co fię sftáło w ziemi Szwabškiey/ w miešćie Ráwenšpurku Roku Pánłkie⁸⁰/ 1578. WerGošć 228; zwártuyćie W.M. Kroniki Graeckie y Láćinłkie/ gđzie wšyftkie sprüfungy narodów wšyftkich fą pilnie opifáne OrzJan 26; W téy Rzeczypošpolitéy ták opifánéy/ gdy żyli przodkowie náłzy/ wšyfcy pilnując vržędu šwego/ łácno bronili zgody OrzJan 49; LatHar 315, 476; WujNT 849 marg, Xxxxx3.*

opisany wedle czego (4): BibRadz II 2a marg; Dienne sprüfungy wedlie Niebiełkich Biegow ná rok Panłki Przešz Caprá Goškiego wliekarštwiech Doctora pilnie opifáne. Goski kt; A to iuž bęđzie práwie błogofłáwiony á šwięty/ ktery bęđzie ználezion w pirwšym z martwywšthánium šwoim wedle tych ksiąg żywotá opifánym. RejAp 174; SkarJedn 36.

opisany z czego [= na podstawie czego] (1): A což tho zá zapłátá ma być náłz miły Pánie? oto iá małz opifaną z rozlicžnych głošow pišmá šwiętego/ iż iey obfitošći/ bogáctwá/ á roškošzy/ żadny ięzyk wyłowić/ żadne pišmo wypifác/ żadna myšl rozważyć nie może. RejPos 263.

opisany komu (8): SarnUzn F8; RejPos 104v; Przetož tych wšytkich rzeczy ktore fą przeciwné Zakonowi Bożemu przez Moizełzá nam opifánemu štrzedz fie mamy. RejPosWstaw [21²]; á więc ia przełtánę ná tych żywoćiech šwiętych ktore mi fą opifáne wzakonie štárem y nowem SkarŻyw A4v; y mamy przed oczymá šwymi wiele pišm, w ktorých nam fą opifáne żywoty Papieškie. CzechEp 416, 118, 366; SiebRozmyšl [A4].

opisany przez co (1): iż Bog wláfniey bywa opifány przez to czyni nie ieft niž cžym ieft. CzechEp 231.

opisany czym (4): KwiatKsiąž O4v; RejAp 185; Iednak ia [...] wolę z Pávłem/ y z innymi wiernymi ná tym przełtác: ktery wšędy ma zá šobą šwiádectwo z pišmá ś. nižli ná tym twoim/ terminámi Antychrištowymi/ á mowámi wymyflonymi z rozumu ludzkiego/ opifánym y ozdobionym. CzechRozm 59v; PaprPan kt.

opisany o czym (4): *SienLek* 184; Thákże y o infzych śprawach co fie ná then čás dzyało około tego Pána náłzego/ lzyroce ielt wżędy opifano *RejPos* 104; *HistHel* D2v; O czym w Przywileiu Koronnym *vigore restitutionis* dánym szérzéy opifano ielt *SarnStat* 1027.

opisany gdzie [w tym: w czym (71), na czym (3), u kogo (2); „tam” (4), „tamże” (2), „tu” (2); z lokalizacją biblijną (3)] (94): Naprzod wyznawam że trzymam wiarę Chrześcijańską iako ielt wedwvnalcie człónkach opifaną y rozdzieloną/ od Apoštołow świętych. *SeklWyzn* B; bo tam ielt [w *Piśmie Świętym*] prawda boża/ tam ielt wola boża wżyftka/ y dobroć/ przykazanie y miłosierdzie boże opifane. Daniel. 10. Pfal. *SeklWyzn* C, b2; *SeklKat* A6, E2; yásnye to naydzyelz opifano Deut. XII. *KromRozm II* 1, m3v; *GroicPorz* dv, g4v, t4; Wkthorey Regule/ to ielt/ Ewánieliey świętey/ ielt dołkonále opifána náuká/ iáko mamy przydz do żywotá wietznego *KrowObr* 138, 18; *Goski kt*; A co za pożytek ty takowe rzeczy przinofá/ wżywoćie Licurgufowym opifano ielt. *KwiatKsiąż* P2v; *SarnUzn* E8; inné lékárftwá żyłné fą opifané w powieści o kurczu. *SienLek* 144, 148v; *RejAp* 109v; czyńże wolá świętá iego/ ták iákoś ftyłzał krocuchno tu opifaną *RejPos* 220, 102, 186; *BialKat* 71; y co zá vrząd ielt tákowych obráncow w kościele Bożym/ ná inych mieyfách opifano naydzyelz *RejPosRozpr* c4; *HistHel* D2v; Co wżyftko dla tego z táką pilnością w łowie Bożym ielt opifano; áby fobie ludzie infzego Bogá nie zmyfláli *CzechRozm* 10; Owoce zás duchowne małz opifáne/ Gal: 5.v 22. y ná infzych mieyfách. *CzechRozm* 241, 97, 261; *SkarŻyw* 241; *CzechEp* 374, 366, 416; Pállya: To ielt hiftoria męki Páńfkiey/ opifána od f. Máttheufzá w rozdziale 26. y 27. *LatHar* 688 marg; *WujNT* 784; Pátrząc trzebá wysłzéy, List 21. dwa Státuty o téy rzeczy: ále tu iuz fám Proces opifány. *SarnStat* 151, 749, 1027. Cf »opisan(y) w kronikach«, »w księgach opisan(y)«, »opisany w liście«, »w Piśmie (Świętym) opisan(y)«, »wyższej, niżej opisany«.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym: jako (3), iż, co] (5): iáwnie ielth opifano w kronikach/ iż Krol Kázimierz wtory dołtał iey [*Ziemi Podolskiej*] część fpadkiem przyrodzonym *BielKron* 390v; Nie mniefy w nowym zakonie iálnie á fzczyrze ielt nam opifano/ iáko ma być znan Pan Bog náłz *SarnUzn* E8; *RejAp* 109v; *CzechEp* 118 marg, 369.

W charakterystycznych połączeniach: *opisana(-e) rzecz(y)* (5), *słowa, sprawy* (7), *wiara, wola Pana, żywoty*; *opisany dobrze, doskonale, dostatecznie* (7), *jaśnie* (7), *jawnie* (3), *krocuchno* (2), *krotce, krotko, osobno, pilnie* (4), *prawdziwie* (2), *szczerze* (2), *szeroce (szeroko)* (7), *szerzej (szerzej)* (4), *wiernie* (2), *własniej, z (jaką) pilnością, znacznie, znamienicie, z osobna, żrzetelnie* (2).

Fraza: »jako (jest) opisan(y), opisano« = *ut descriptum est* *JanStat* (6:5); *SeklWyzn* B; *GroicPorz* g4v; *KrowObr* 18; á ony rány iáko y wprzod opifané/ grynłzpanem zályp. *SienLek* 182v; *RejPos* 10v, 102; *HistHel* D2v; przetobym rad/ ábyś mi tę tám rzecz wżyftkę/ iáko ielt od Ewánielifty opifána powiedział *CzechRozm* 236; GDy który człówek [...] będzie obwinión/ iż iego fługá gwałt dómowi wczyni/ á iáko opifano ielt gołpodarzá/ żonę/ dzieći/ álbo fługę ná dóm náłzedłzy/ gwałtowną ręką w domu zábiie *SarnStat* 506, 933, 1155.

Wyrażenia: »opisan(y) w kronikach« (3): *BielKron* 390v; Ale ty rzeczy fą opifáne w kronikách krolow Iudfkich [*praescripta sunt in libro historiarum Iudae*] *BudBib* 3.*Esdr* 1/32; *StryjKron* 612.

»w księgach [czyich], w książkach opisan(y) (jest); księgami opisan(y)« = *scriptus in libro Vulg* [*szyk* 9:2] (6:4:1): *KromRozm III* C3; A oštáthek dzieiow Abia/ y drog/ y śpraw iego/ bárzo pilnie opifano

ieft w księgách Addo Proroká [*scripta sunt ... in libro Addo prophetae*]. *Leop 2.Par 13/22*; co wżytko doftátecznie w tych kfięgách ieft opifano. *BibRadz I 353v*; Abowiem wiele v nas takowych rzeczy ieft/ ktore w nafzyeh Xięgach albo krociuchno opifane fą/ albo zgruntu zaniechane *KwiatKsiqż H2v*; ktore fprawy z famych rzeczy daleko lepiej mogą być poznane/ niżeli by mogły być zmywy wyrozumiane/ albo iakimi Xięgami mogły być opifane *KwiatKsiqż O4v*; *SienLek 70*; Reieft Rzeczy Czelnieyfyeh w tych kfiązkách opifanych/ dla prętfzego y łacnieyfyego náležienia/ według porządku obiecádła fpiány. *CzechRozm **, 75, 101, 258v; *SiebRozmyśl [A4]*.

»opisany w liście« (2): Tego tedy nowego ftworzenia y odnowionego żywotá fktki/ fprawy/ á poftępkí/ á także thez y ftárego człowieká vczynki/ dofyć doftátecznie fą opifáne w liście do Gálátow. *RejPosWiecz² 94*; *RejPosRozpr c2v*.

»pismem opisany« (1): Iż fą rozliczne á żadnym písmem nie opifáne rofkofzy przybytkow Páńfkich *RejAp 185*.

»w Piśmie (Świętym), w słowie bożym (a. pańskim), w Nowym Testamencie, w Biblijej opisan(y)« [*szyk 30:2*] (*16:12:3:1*): Nieieftem takowego fwnięnia [!] a bych mógł tak blvńić/ że by człowiek więczy mógł/ niż pan bog/ y nadwoła iego czynić ynaeżei wpifmic fwiątím opifaną. *SeklWyzn Av, a2v, Fv, g4v [2 r.]*; *SeklKat Q2*; *MurzNT 73*; *GrzegRóżn Bv, K3v*; O ktorego [*Chrystusa*] dziwnym poczęciu iuz ia dálej mowić niechcę/ áni fobie żadnego innego fpofohu poczęcia iego fzukác/ ábo fobie zmyflác będę/ nád ten dofyć iáśnie y doftátecznie w fłowie Bożym opifány. *CzechRozm 164*; iednak z wiela okoliczności w písmie fwiętym opifanych/ mogą fie niektore ku teyże rzeczy należących pokazać *CzechRozm 170v, 5v [2 r.]*, 10, 73, 221, 228v, 240; Przetoż żeby befpieczniey z żywotow w Biblijej opifanych pożytek brác fie ku poftolitemu zbudowáníu z kátolickim y kościelnym wykładem mógł: naydziefz tu wżytkich przednieyfyeh fwiętyeh żywoty z písmá ftárego zakonu wybráne *SkarŻyw A5, 241*; Wżytko iest w słowie Bożym doftátecznie opifano co potrzebá wiedzieć ku zbáwieniu. *CzechEp 118 marg*, 107, 232, 288, 360, 404; *NiemObr 132*; tedyć więtfza ieft ślepotá odfzczepieńcow/ ktorzy kościołá Kátolickiego w písmie ták iáśnie opifánego nie widzą: á niżli Zydw/ ktorzy fię Chriřtuřá doczytác nie mogą. *WujNT 629, 104, 297, 324*; *SkarKazSej 670a*.

»kilą słow opisany« (1): wżákże fprawy ich [*fwiętyeh*] krotce w písmie fwiętym dotknione/ y wielka cnotá ich/ kiłą fłow opifana ieft. *SkarŻyw 240*.

»słowo od słowa opisany« (1): ták iáko niżey fłowo od fłowá opifané [*zwyczaj*] fą. *SarnStat 1155*.

»krotkimi słowy opisany« (1): ale nas do Chriřtuřa wiedzie [...] ale iedno łama wiara/ ktora krotkimy fłowy od Apořtołow ieft opyřłana a zowiem iá credem. *SeklKat N3v*.

»wyższej, niżey opisany« [= o *ogólnikowym określeniu miejsca opisu w tekście*] (4:3): Ja Staniřlaw sin Mikolaiow [...] yzem przitich wfchithkich rzeczach wfchei opifanych wespolek sprzerzeczonemy pany na swyadeczthwo wezwanemy obliczny stal *MetrKor 59/77v*; *ConPiotr 34*; *SkarJedn 269*; gdy fię fkończę czáfy pánowánia wyżzey opifanych Monárchíy Krolow *CzechEp 364*; pod fprawą y rżádem teyż to niżey opifáney *Societatis ReszHoz 139*; *SarnStat 365, 1155*.

Szeregi: »opisany i obwołany« (1): ácz iefzcze fą pewnieyře dekrethá y obietnice Páńfkíe/ v Prorokow iego fzyroko opifáne/ y przez vtá ich obwołáne *RejPos 186*.

»opisany i okazany« (1): Włzyftkie lifty Apoftolſkie [...] ná to fą wydáne/ áby przez nie do opifánego w nich y okázanego/ Iezufá Mefyáfzá [...] ludzie przyftáli *CzechRozm* 97.

»opisany i opowiedziany« (1): ktorác [*wola boża*] teź dofyć znácznie y doftátecznie w fłowie Bożym iefť opifána y opowiedziana. *CzechRozm* 228v.

»opisan i wyłożon« (1): iáko s przepáści wyfzedł dym ſmrodliwy/ á z dymu ſzáráncza/ tho iuz tám iefť ſzyrzey opifano y wyłożono. *RejAp* 109v.

»opisany i wystawiony« [*szyk 1:1*] (2): tłumiac y zákrywáiác zbáwienny fundáment/ iáśnie y żrzetelnie w fłowie Bożym opifány/ y ná iáśnią ſwiátu wyftáwiony. *CzechEp* 252; *NiemObr* 107.

»opisany i krotko zamkniony« (1): Toć iefť prawdziwa wiara chrzeſcijańſka w przerzeczonych członkach opifana/ y krotko zamkniona *SeklWyzn* b2.

»opisany i zostawiony« (1): iákoby nie dofyć było ná wierze Apoftolſkiej/ w piſmie ſ. opifáne/ y zoftáwionej? *NiemObr* 132.

4. *Odgraniczony, oddzielony; circumscriptus JanStat* (5) :

opisany od czego (1): y áby pokóy przymierze y ziednoczenié od wſzelkié⁶⁰ ſpofobu podeyżrzenia było opifáne/ dla iego vgruntowánia y mocy to przykłádamy *SarnStat* 1104.

α. geom. Otoczony, zakreślony (4) :

opisany czym (2): Figura o fześci węgłách/ kołem opifána. *GrzepGeom* D4, F.

Wyrażenie: »figura opisana« (2): Záſię Figurę z proſtych linij/ drugą tákże z proſtych linij Figurą opifác/ to zową/ kiedy ią zwiérzchu ták okréřzą/ iż ftronámi ſwemi ſye będzie dotykác węgłóv Figury opifánéy. *GrzepGeom* D4v, D4.

Szeregi: »okreszony albo opisany« (1): Ty tedy obádwá káty/ fą ieden kąt Kliná okréřzónégo álbo opifánégo kołem *GrzepGeom* F.

»wpisany i opisany« (1): Kwádrát wpifány y opifány. *GrzepGeom* D4v.

5. *Dokładnie oznaczony, określony; ograniczony; dimensus Calep* (4) : ktora [*tyzanna*] ták ma być wárzoná/ iáko ią tu opifaná naydzielz/ gdy w vkázaczu poſzukafz. *SienLek* 140; Ofiarownictwá tedy tego ktore nań [*Melchisedeka*] iefť od Bogá włożone/ poczętku y końcá nie mářz pewnie opifánego. *CzechRozm* 35v; *Calep* 303b.

opisany czym (1): Bo we włzyftkich rzeczách iefť Pan Bog/ álbo ie tworząc/ álbo ſtworzone chowáiác: áni żadną kráiná/ y żadnym kreſem opifány *KuczbKat* 380.

Synonimy: 1. *wymieniony*; 2. *postanowiony, pozwolony, przykazany*; 3. *obwołany, okazany, opowiedziany, wyłożony, wystawiony*; *α. okreszony, wpisany*.

Cf **NIEOPISANY, OPISAĆ, OPIŚNY**